

**Результати опитування здобувачів освітнього ступеня PhD
щодо якості реалізації освітньо-наукової програми
«Освіта/Педагогіка»
за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки**

В опитуванні, що проводилось он-лайн, взяли участь 10 здобувачів 1-3 курсів навчання, які здобувають освітній ступінь PhD за освітньо-науковою програмою «Освіта/Педагогіка», віком від 22 до 45 років.

Для проведення опитування використовувалась комплексна анкета, яка охоплювала блоки питань щодо:

- цілей, змісту та можливостей освітньо-наукової програми (ОНП) щодо забезпечення індивідуальної освітньої траєкторії здобувачам освіти;
- якості організації освітнього процесу з реалізації ОНП та контролю результатів навчання здобувачів освіти;
- якості освітнього середовища та особливостей реалізації принципів академічної доброчесності в університеті.

1. Цілі, зміст та можливості освітньо-наукової програми (ОНП) щодо забезпечення індивідуальної освітньої траєкторії

Проведене опитування дало змогу виявити, що всі здобувачі вищої освіти (100%) ознайомлені з освітньо-науковою програмою (ОНП), за якою здобувають освіти, і вважають, що вона забезпечує досягнення цілей підготовки доктора філософії з обраної спеціальності.

На думку 90% опитуваних, перелік навчальних дисциплін, що входять до змісту ОНП, відповідає їхнім науковим інтересам. З погляду 10% з них, така відповідність є частковою.

При цьому у відповідях на запитання щодо доцільності наявного в ОНП переліку навчальних дисциплін («Які навчальні дисципліни Ви вважаєте зайвими у змісті ОНП?») не було названо жодної, яку б здобувачі освіти пропонували вилучити («Усі дисципліни є доцільними», «Немає зайвих», «Усі дисципліни необхідні», «Всі потрібні» тощо). Водночас на запитання стосовно розширення такого переліку («Які навчальні дисципліни Ви б унесли до змісту освітньо-наукової програми?») було надано одну пропозицію про внесення до змісту ОНП навчальної дисципліни «Актуальні проблеми навчання і виховання у вищій школі».

Опитані (100%) одностайно підтвердили, що їх влаштовує логіка викладання навчальних дисциплін ОНП, зміст ОНП відповідає їхнім очікуванням, а передбачене освітньо-науковою програмою навчальне навантаження забезпечує досягнення програмних результатів навчання.

На запитання «Чи брали Ви участь у моніторингу, перегляді та вдосконаленні освітньо-наукової програми?» 90% респондентів надали

ствердну відповідь і зазначили, що їхні пропозиції були повністю (87,5%) або частково (12,5%) враховані.

Встановлено, що 90% опитаних здобувачів вважають, що освітньо-наукова програма дає можливість реалізувати індивідуальну освітню траєкторію. Окремі аспіранти (чотири особи) уточнили, що їхня індивідуальна траєкторія найкраще реалізується в аспектах вільного обрання вибіркових дисциплін, що дає змогу детальніше вивчати проблемні питання власних досліджень, допомагає виконувати дисертаційне дослідження загалом та готуватись до подальшої викладацької діяльності.

З'ясовано, що всі здобувачі освіти задоволені компетентностями, здобутими під час навчання за ОНП і охарактеризували свій рівень задоволення як високий (80%) та достатній (20%).

Заслугує на увагу висловлена респондентами думка про те, що навчальні курси ОНП є орієнтованими на формування соціальних (м'яких) навичок (soft skills). Здобувачі освіти особливо підкреслили, що навчання за ОНП дало змогу розвинути мисленнєві навички (70%), навички комунікації (70%), управлінські навички (60%), навички self-менеджменту (30%).

Виявлено, що всі опитувані (100%) задоволені процедурами вибору, погодження, уточнення, зміни назви дисертації,

Як зазначили здобувачі освіти, вони мають можливість обговорювати та оприлюднювати отримані наукові результати на конференціях та семінарах, які проводяться в університеті, беруть участь у конференціях (100%), семінарах (90%), симпозіумах (20%), круглих столах (10%), курсах (10%) всеукраїнського та міжнародного рівня, у програмах міжнародної мобільності (60%).

Усі опитувані (100%) повідомили, що їх задовольняє методичне і наукове керівництво з боку наукового керівника (якість керівництва вони оцінили на 5 балів за 5-бальною шкалою), з яким вони обговорюють хід та результати наукового дослідження:

- один раз на два тижні – 40%;
- один раз на місяць – 50%;
- за потребою – 10%.

Як зазначили здобувачі освіти (100%), вони мають повну підтримку від наукового керівника щодо своєчасного та відповідного індивідуальному плану виконання освітньо-наукової програми, зокрема вони отримують необхідну допомогу в:

- обговоренні стану підготовки дисертаційної роботи;
- проведенні наукового дослідження;
- підготовці наукових публікацій;
- підготовці до виступів на конференціях.

При цьому було отримано 3 відповіді відносно труднощів, з якими стикаються здобувачі освіти під час виконання наукового дослідження. До них вони віднесли: неможливість відвідування архівів і бібліотек в умовах карантину, брак часу, фінансові проблеми, а також труднощі методичного характеру (стосовно добору літературних джерел та пошуку архівних матеріалів).

2. Якість організації освітнього процесу з реалізації ОНП та контролю результатів навчання здобувачів освіти

Здобувачі освіти (100%) позитивно оцінили якість організації освітнього процесу з реалізації ОНП. Оцінками за 5-бальною шкалою («5» – 100%) був оцінений рівень задоволення респондентів якістю викладання навчальних дисциплін. Усі опитувані (100%) зазначили, що до цього процесу (проведення лекцій, семінарів, практичних занять) залучаються фахівці галузі, фахівці-практики, роботодавці. Рівень організації навчальних занять в дистанційній формі, що частково використовувалась у 2020-21 навчальному році, був схвалений 100% здобувачів освіти.

Учасники опитування (100%) надали позитивну оцінку формам і методам навчання, які, на їхню думку, сприяють досягненню цілей та програмних результатів навчання в аспірантурі.

Як зазначили всі опитувані (100%), вони вчасно отримують інформацію щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв їх оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (дисциплін). На їх думку, правила проведення контрольних заходів реалізуються послідовно і забезпечують дотримання принципів об'єктивності, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження. При цьому 100% респондентів вважають оцінювання, здійснюване в університеті, об'єктивним.

3. Якість освітнього середовища та особливості реалізації принципів академічної доброчесності

Оцінюючи якість освітнього середовища в університеті в аспекті задоволення освітніх потреб та інтересів, 100% учасників опитування висловили своє цілковите задоволення. На запитання «Чи задовольняє Вас рівень інформаційно-методичного забезпечення навчальних дисциплін?» (було отримано 9 відповідей) 11,1% респондентів дали заперечну відповідь.

90% здобувачів освіти задоволені забезпеченням інформаційними ресурсами в університеті (доступом до електронного архіву бібліотеки, науково-метричних баз даних Scopus, Web of Science тощо), 10% вважають, що такі їхні потреби задовольняються частково. На думку 90% здобувачів освіти, в університеті створено належне наукове середовище для обговорення, консультування та розв'язання теоретичних і практичних

проблем, які виникають у процесі наукової роботи (10% з них вважають його таким, що створене частково).

Рівень академічної культури в університеті опитані оцінили таким чином: 5 балів – 80%; 4 бали – 20%.

На запитання «Чи задовольняє Вас матеріально-технічне забезпечення навчання в аспірантурі?» та пропозицію оцінити його за 5-бальною шкалою опитувані надали такі оцінки: «5» – 90%; «4» – 10%. Водночас 100% респондентів стверджували, що під час навчання мають можливість користуватись обладнанням та обчислювальними центрами.

Учасники опитування (100%) повідомили, що університет дотримується демократичних засад обрання педагогічних кадрів (науково-педагогічних працівників та керівного складу) і залучає до цього процесу здобувачів освіти.

Здобувачі освіти (100%) вважають, що в університеті реалізується студентоцентризований підхід. Втім усі респонденти повідомили, що отримують організаційну, інформаційну, консультативну підтримку в університеті. 100% з них зазначили, що мають соціальну підтримку в закладі освіти.

Відповідь на запитання «Як Ви вважаєте, чи достатньо моральних та матеріальних стимулів використовується в університеті для заохочення наполегливого навчання здобувачів освіти?» була однозначною: «так, повною мірою» – 100%.

З приводу безпечності освітнього середовища здобувачі освіти (100%) повідомили, що вони не стикались з випадками сексуальних домагань чи хабарництва з боку викладачів або співробітників університету. 100% респондентів не підлягали дискримінації. Водночас усі опитані (100%) обізнані з тим, до яких підрозділів закладу треба звертатись за допомогою у складних ситуаціях (сексуальних домагань, корупції, дискримінації)

Анкетування дало змогу виявити, що всі опитувані (100%) отримали роз'яснення щодо принципів академічної доброчесності та ознайомлені з відповідальністю за її порушення.

Причинами академічної недоброчесності вони вважають (отримано 10 відповідей): звичку використовувати чужі праці без посилань (80%), знецінення академічних стандартів (40%), обмежений доступ до необхідних джерел (50%), масовість освіти (10%).

Серед побажань та пропозицій щодо покращення якості підготовки за ОНП були такі: «Все нормально! Так і надалі продовжувати!»; «Впровадити з 1 курсу аспірантури реалізовувати практичні навички викладача і науковця, включаючи тематику дисертацій у темах для викладання в університеті на інших освітніх рівнях»; «Більше спілкування з

викладачами»; «Вважаю, що якість підготовки на високому професійному рівні»; «На даний момент мене все влаштовує».

Посилання: https://rshu.edu.ua/images/cyao/anket/ank_phd_zvo.pdf